

Beroeps- competentieprofiel

Podiumtechnicus beeld

*Sector
Cultuur*

*Subsector
Podiumkunsten*

*In samenwerking met
Sociaal Fonds Podiumkunsten en VIVO*

De infobank over beroepenstructuren en beroepsprofielen kan worden geraadpleegd op de
SERV-website: www.serv.be, via de link beroepsprofielen.

© Het copyright over de SERV-beroepsprofielen hoort toe aan de SERV.
Gebruik van gegevens en tekst is toegestaan mits een correcte bronvermelding.

WD/2008/4665/14

Inhoud

Inhoud	5
Inleiding	6
Leeswijzer	7
1. Afbakening en omschrijving van het beroep.....	9
1.1. Beroepssituering	9
1.2. Beroepenschets	10
1.2.1 Definitie en omschrijving van het beroep.....	10
1.2.2 Afbakening.....	12
1.2.3 Vereiste attesten of certificaten.....	15
1.2.4 Arbeidsomstandigheden	15
2. Beroepscompetenties	16
2.1. Een technisch plan voor beeld- en projectieapparatuur uitwerken	16
2.2. Beeldmateriaal voorbereiden.....	18
2.3. Beeld- en projectieapparatuur plaatsen en aansluiten	19
2.4. Beeld- en projectieapparatuur instellen	21
2.5. Beeld- en projectieapparatuur bedienen.....	23
2.6. Problemen opsporen en verhelpen.....	24
2.7. Overleggen	26
2.8. Samenwerken	28
2.9. De eigen deskundigheid opbouwen.....	30
2.10. Veilig werken	31
3. Beginnende beroepsbeoefenaar	33
Bijlage I – Gemiddeld takenpakket	34
Bijlage II – Welzijn op het werk.....	36
Bijlage III – Verklarende woordenlijst.....	37
Lijst van organisaties en bedrijven die werden uitgenodigd op de conferentie ‘podiumtechnicus beeld’	39
Bronnen – Literatuurlijst	40

“In verband met de leesbaarheid van de tekst is er voor gekozen om de mannelijke vorm te gebruiken. Waar hij of hem staat wordt uiteraard ook zij of haar bedoeld.”

Inleiding

In dit document wordt het beroep podiumtechnicus beeld beschreven.

In het eerste deel bakenen we het onderzoeksveld af. We situeren het beroep in de sector en geven aan wat precies het werkdomein is van de beroepsbeoefenaar. De beroepenschets definieert het beroep en bakent het af ten opzichte van andere beroepen. Ook eventuele vereiste attesten of certificaten voor het beroep en bijzondere arbeidsomstandigheden komen hier aan bod.

Het tweede deel is de eigenlijke kern van het beroepscompetentieprofiel. We schetsen de expertise die een beroepsbeoefenaar nodig heeft aan de hand van competenties die in de beroepscontext worden toegepast. Deze competenties beschrijven wat iemand nodig heeft om goede resultaten te boeken op het werk. Per competentie worden een omschrijving, indicatoren, onderliggende kennis, onderliggende attitudes en eventuele keuzes en dilemma's weergegeven.

In het derde deel wordt een definitie gegeven van de beginnende beroepsbeoefenaar voor dit specifieke beroep. Er wordt omschreven wat er precies van een beginner verwacht wordt en waarin zijn competenties nog verschillen van de ervaren beroepsbeoefenaar.

Leeswijzer

Zowel internationaal als in Vlaanderen wordt steeds meer uitgegaan van competenties bij het beschrijven van beroepen. De SERV heeft daarom een nieuw, competentiegericht format ontwikkeld voor de *beroepscompetentieprofielen*.

Verschillende types gebruikers

De beroepscompetentieprofielen zijn geschreven voor een zeer divers publiek en voor verschillende gebruiksdoeleinden (zoals onder meer afstemming onderwijs-arbeidsmarkt, HRM-beleid binnen bedrijven/organisaties en sectoren, loopbaan- en studiekeuzebegeleiding). BCP's trachten bijgevolg een antwoord te geven op verschillende soorten vragen. Daardoor is het BCP een technisch document waarvan niet alle onderdelen voor iedereen even belangrijk en begrijpelijk zijn.

Afhankelijk van het type gebruiker dat u bent, kan u het document 'anders' lezen. Wij onderscheiden drie grote types gebruikers.

- **Type 1:** gebruik van het BCP voor de oriëntatie van werkzoekenden, voor loopbaanbegeleiding, of door de leek die zich wenst te informeren over een beroep.
- **Type 2:** professioneel gebruik in bedrijven/organisaties of sectoren: bijvoorbeeld voor sollicitaties in bedrijven, voor het opmaken van functiebeschrijvingen, voor interne opleidingen en coaching
- **Type 3:** onderwijs- en opleidingsverstrekkers voor het bepalen van eindtermen of voor het opstarten of aanpassen van een opleiding

- Indien u gebruiker **type 1** bent, zijn de volgende onderdelen voor u het meest interessant:
  - Deel 1 waarin het beroep wordt gedefinieerd en afgebakend.
  - Achteraan in het document: bijlage 1 waarin een gemiddeld takenpakket van deze beroepsbeoefenaar beschreven staat.
  - In deel 2 enkel de eerste rubriek: de titels en de omschrijvingen van de competenties.
- Voor gebruiker **type 2**, mensen uit het bedrijfs- of organisatieleven, uit het werkveld zelf dus, kan, bijkomend, volgende informatie bijzonder nuttig zijn:
  - Deel 2 de rubriek indicatoren. De indicatoren beschrijven het gedrag dat iemand moet vertonen op de werkvloer om de beoogde resultaten te kunnen behalen. Dit gedrag toont aan of iemand al dan niet over de competentie beschikt.
  - Deel 2 de rubriek keuzes en dilemma's. Keuzes en dilemma's beschrijven de complexiteit van de competentie.

- Voor gebruiker **type 3**, onderwijs- of opleidingsverantwoordelijken, is bijkomend ook de volgende informatie relevant :
  - Deel 2 rubriek onderliggende kennis.
  - Deel 2 rubriek onderliggende attitudes.
  - Deel 3 informatie over de beginnende beroepsbeoefenaar.

Hoe u de competenties in Deel 2 moet lezen...

In deel 2 beschrijven we de competenties voor het beroep waarvan sprake is. Deze competenties werden afgeleid aan de hand van de omschrijving van het beroep en de analyse van een gemiddeld takenpakket. (Een overzicht van een gemiddeld takenpakket vindt u in bijlage I). Elke competentie wordt beschreven aan de hand van onderstaande rubrieken.

- In de **omschrijving** van de competentie geven we weer wat we precies onder de competentie verstaan en waarom ze van belang is voor het bereiken van de verwachte resultaten op het werk.
- Aan de hand van **indicatoren** beschrijven we het gedrag dat een beroepsbeoefenaar moet stellen wanneer hij over de competentie beschikt. Een indicator moet niet in absolute termen gelezen worden; hij is richtinggevend. Dat wil zeggen dat de beroepsbeoefenaar niet aan alle indicatoren in dezelfde mate moet beantwoorden.
- Daarna beschrijven we de **onderliggende kennis**... Hier wordt de kennis genoemd die onderliggend of ondersteunend is voor de betreffende competentie. Het gaat om kennis zonder dewelke de beroepsbeoefenaar het bovenbeschreven gedrag niet kan stellen.
- ...en de **onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden**. Hier worden de belangrijkste attitudes en/of sleutelvaardigheden weergegeven die onderliggend zijn aan de betreffende competentie. Het gaat om attitudes zonder dewelke de beroepsbeoefenaar het bovenbeschreven gedrag niet kan stellen. We bespreken alleen de attitudes en/of sleutelvaardigheden die een sterke relatie hebben met de betreffende competentie.
- **Keuzes en dilemma's** geven aan welke de problemen zijn waar een beroepsbeoefenaar voor kan staan bij het aanwenden van deze competentie. De keuzes en dilemma's waarvoor de beroepsbeoefenaar komt te staan, bepalen mee de complexiteit van het beroep. Complexiteit kan betrekking hebben op standaardroutines, het koppelen van meerdere routines of juist op het zelf ontwikkelen van nieuwe routines en op de rol die de beroepsbeoefenaar daarbij vervult (ondersteunen, uitvoerend, leidinggevend). Maar het kan ook gaan om spanningsvelden, risico's en kansen (COLO, september 2003, p.10-18).

1. Afbakening en omschrijving van het beroep

1.1. Beroepssituering

De podiumtechnicus beeld is meestal tewerkgesteld onder één van de volgende paritaire comités:

- PC 304: paritair comité voor het vermakelijkheidsbedrijf
- PC 329: paritair comité voor de socio-culturele sector
- PC 149.01: paritair subcomité voor de elektriciens: installatie en distributie (dat onder meer het “plaatsen en/of herstellen van geluids-, beeld-, signalisatie- en belichtingsinstallaties” omvat).

Soms valt de podiumtechnicus beeld onder één van de aanvullende paritaire comités:

- PC 100: aanvullend nationaal paritair comité voor de werklieden
- PC 218: aanvullend nationaal paritair comité voor de bedienden (het gaat hierbij vooral om lichttechnici die op freelance-basis werken)
- PC 322: paritair comité voor de uitzendarbeid en de erkende ondernemingen die buurtwerken of –diensten leveren.

Het beroep podiumtechnicus beeld komt voor in theaters en schouwburgen, concertzalen, theatergezelschappen, productiefirma's, verhuurbedrijven en festivalorganisaties. Deze organisaties houden zich hoofdzakelijk bezig met de productie, presentatie en verspreiding van gesproken theater, dans, muziektheater, figuren- en straattheater, muziek, evenementen (bv. productpresentaties voor bedrijven) en tentoonstellingen. Indien een dergelijke organisatie zelf geen beeldtechnici in dienst heeft, doet ze een beroep op freelancers, gespecialiseerde toeleveranciers of interim-kantoren.

De organisaties binnen de podiumkunsten worden onderverdeeld in reizend versus receptief (of bezoekend versus ontvangend). Een reizende organisatie geeft voorstellingen van eenzelfde productie op verschillende locaties. Een receptieve organisatie werkt hoofdzakelijk op de eigen locatie. Doorgaans staat een reizende organisatie in voor een productie die wordt opgevoerd in de infrastructuur van een receptieve instelling. De podiumtechnici van de reizende en de receptieve instelling werken dan samen. Heel wat organisaties werken zowel reizend als receptief.

De podiumtechnicus beeld werkt hoofdzakelijk met beeld- en projectieapparatuur: bronnen (laptop, dvd-speler, videospeler, usb-stick, harde schijf,...), ontvangers (beamers, beeldschermen), projectieschermen, kabels en connectoren, interfaces, camera's. Sporadisch wordt van de beeldtechnicus verwacht dat hij nog projecties maakt met pellicule, diaprojector, episcoop of overheadprojector. Daarnaast komt hij ook met andere theatertechnische apparatuur en installaties in aanraking:

- theatermechanica: alle mobiele en niet-mobiele technische faciliteiten van een podium (toeeltoren, trekken, grid, lichtbruggen, liften,...)
- decorstukken
- lichtapparatuur (spots, messen, kleurenfilters, gobo's, dimmerkast, lichttafel, bekabeling,...)
- geluidsapparatuur (microfoons, versterkers, monitors, luidsprekers, mengtafel, monitortafel, randapparatuur en de nodige bekabeling)
- speciale effecten (het kan gaan om specifieke technieken, maar ook om creatieve toepassingen van licht-, geluids- en/of audiovisuele installaties).

1.2. Beroepenschets

1.2.1 Definitie en omschrijving van het beroep

De podiumtechnicus beeld stelt technische plannen van beeld- en projectieapparatuur op voor diverse podiumevenementen, bereidt beeldmateriaal voor, plaatst de beeld- en projectieapparatuur op een veilige manier, stelt ze in en bedient ze tijdens de voorstelling zodat een optimale werking, in overeenstemming met het artistieke concept, gegarandeerd is.

De podiumtechnicus beeld werkt mee aan de voorbereiding van een voorstelling door een technisch plan uit te werken voor de beeld- en projectietechniek, waarbij hij zowel rekening houdt met de artistieke wensen van de regisseur en/of de beeldontwerper als met technische, financiële of logistieke beperkingen. Daarnaast neemt hij deel aan repetities en productievergaderingen.

Wanneer de eisen van een bestaand technisch plan niet uitgevoerd kunnen worden in een zaal, past hij dit plan aan, zodat dezelfde projecties met een gelijkaardige beeldkwaliteit en artistieke sfeer kunnen gecreëerd worden.

Tijdens de productiefase maakt de podiumtechnicus beeld eenvoudige opnames en/of bewerkt bestaand beeldmateriaal via montage en slaat het op voor gebruik tijdens de voorstelling. Bij de opbouw plaatst hij de beeld- en projectieapparatuur op of rond de scène of hangt ze in de trekken, grid of lichtbruggen. Vooraleer elektrische apparatuur aan te sluiten op het stroomnet, controleert hij de veiligheidsvoorzieningen en meet de voedingsspanning na. Hij stuurt ook andere technici of assistenten aan bij het plaatsen van de beeld- en projectieapparatuur. Nadat de beeld- en projectieapparatuur geplaatst en bekabeld is, programmeert hij op basis van de technische documentatie de verschillende beeldstanden met behulp van aangepaste software of zet hij de te gebruiken beelden klaar.

Tijdens de voorstelling roept de podiumtechnicus beeld op het juiste ogenblik de verschillende beeldstanden of projecties op. Dit gebeurt op cue of volgens een draaiboek. Door middel van een stuurtafel, aangepaste software of manueel bediende weergavetoestellen wisselt hij de beelden die naar de verschillende ontvangers gestuurd worden. Wanneer de projecties niet meer in overeenstemming zijn met het artistieke concept, regelt de beeldtechnicus indien mogelijk de projectietoestellen bij, al dan niet via software.

Na de afbouw worden de voorstelling en de op- en afbouw geëvalueerd met de technische en artistieke ploeg en indien nodig bijgestuurd. Verder onderhoudt de beeldtechnicus de beeld- en projectieapparatuur en voert er kleine herstellingen aan uit: hij vervangt connectoren, zekeringen en lampen van projectoren.

Doorheen al deze opdrachten is het van cruciaal belang dat de podiumtechnicus beeld overlegt en samenwerkt met de verschillende betrokkenen (andere technici, regisseurs, ontwerpers, artiesten,...), maar meer nog dat hij oog heeft voor veiligheid: hij werkt met uitgebreide elektrische installaties, hangt grote gewichten boven de scène of boven het publiek en werkt in ruimtes waar vaak veel mensen aanwezig zijn (het publiek, de artiesten en alle artistieke, technische, logistieke en andere medewerkers van de zaal en de productie). Veilig werken is daarom een noodzakelijke vereiste voor de podiumtechnicus beeld.

1.2.2 Afbakening

1.2.2.1 De technisch artistieke beroepen

De sector podiumkunsten wordt ingedeeld in vijf functiegroepen (SFP & Hay Group, 2001):

- Artistiek
- Onderhoud / logistiek
- Publiekswerking
- Technisch artistiek
- Administratief

Podiumtechnici vallen onder de technisch artistieke beroepen en hebben professioneel het meeste contact met andere technisch artistieke en met een aantal artistieke beroepen. Naast de eigenlijke podiumtechnische beroepen behoren tot de technisch artistieke beroepen ook:

- de atelierberoepen: vervaardigen van decorstukken en kostuums
- de rekwisiteur: maken of kopen/huren van gevraagde rekwisieten en meubels
- de kleeidster
- de grimeur en de kapper
- de productie leider: praktische organisatie van het productieproces (bv. repetities organiseren).

Tot de artistieke beroepen behoren onder meer:

- de regisseur of choreograaf: uitwerken van een productieconcept en bepalen van de artistieke visie
- de artiesten (acteurs, dansers, zangers)
- de ontwerpers: ontwerpen van geluid, licht, decors, kostuums,...

1.2.2.2 De beroepencluster podiumtechniek

Het beroep podiumtechnicus beeld valt onder de beroepencluster podiumtechniek¹, die bestaat uit drie niveaus:

---

¹ Een beroepencluster is een groepering van beroepen die samen onder één noemer thuishoren omdat deze beroepen, ondanks hun specifieke karakter, een aantal gelijkaardige kenmerken delen.

- de *assistent podiumtechnicus* bouwt en bedient onder instructie van de toneelmeester of de bevoegde podiumtechnicus en op een veilige manier de technische onderdelen van diverse podiumevenementen op, zodat een optimale werking tijdens de voorstelling is gegarandeerd;
- de *podiumtechnicus* bouwt in team en op een veilige manier de technische onderdelen van diverse podiumevenementen op en bedient ze, zodat een optimale werking tijdens de voorstelling is gegarandeerd;
- de *toneelmeester* organiseert, van creatie tot voorstelling, de podiumtechnische zijde van producties zodat de opbouw, afbouw en de voorstelling veilig en vlot verlopen, met respect voor het artistieke concept.

Voor deze drie beroepen werden reeds een beroepencluster en standaarden voor ervaringsbewijzen opgesteld (SERV, 2003; SERV, 2007). De podiumtechnicus die beschreven wordt in de reeds bestaande beroepencluster en de standaard betreft een polyvalente podiumtechnicus. Daarnaast bestaan er ook specialisten: podiumtechnici die zich toeleggen op één onderdeel van het podiumtechnische gebeuren. De belangrijkste specialisaties zijn licht, geluid en beeld.

1.2.2.3 De podiumtechnicus beeld versus de polyvalente podiumtechnicus

De podiumtechnicus beeld beschikt in grote lijnen over dezelfde competenties als de polyvalente podiumtechnicus (cfr. SERV, 2003; SERV, 2007). Op veel plaatsen wordt van de beeldtechnicus ook een zekere mate van polyvalentie verwacht (zie verder). Dat neemt niet weg dat er een wezenlijk verschil bestaat tussen beide podiumtechnici: de podiumtechnicus beeld beheerst gelijkaardige competenties, maar minder 'breed' en veel 'dieper'.

In de standaard "podiumtechnicus" (SERV, 2007) worden onder meer de volgende competenties omschreven: "podiumtechnische onderdelen installeren", "podiumtechnische onderdelen instellen" en "podiumtechnische onderdelen bedienen". Ook van de podiumtechnicus beeld worden deze competenties verwacht, maar meestal enkel met betrekking tot beeld- en projectieapparatuur. Hoewel hij op instructie van derden mogelijk betrokken wordt bij het plaatsen van andere podiumtechnische onderdelen (decorstukken, lichtonderdelen, speciale effecten,...), beperkt hij zich bij het eigenlijke aansluiten, instellen en bedienen tot onderdelen van de beeldinstallatie en de koppelingen met de licht- of klankinstallatie.

Daar staat tegenover dat die competenties veel 'dieper' gaan bij de podiumtechnicus beeld. Hij werkt bijvoorbeeld niet enkel met projector en projectiescherm, maar met verschillende types bronnen, ontvangers en randapparatuur. Hij kan meer instellingen op de projectoren en randapparatuur bijregelen, programmeert beeldstanden, staat in voor het direct weergeven van beelden van meerdere camera's,... . Een bijkomend belangrijk verschilpunt tussen beide podi-

umtechnici bestaat erin dat de beeldtechnicus in staat is om in overleg met een regisseur of ontwerper zelf een technisch plan uit te werken.

1.2.2.4 De podiumtechnicus beeld in grote en kleine instellingen

Specialisten podiumtechniek kunnen tewerkgesteld zijn in alle organisaties binnen de podiumkunsten en zelfs daarbuiten (bv. verhuurbedrijven). Meestal werken ze evenwel voor grotere instellingen: in kleinere organisaties bestaat een technische ploeg uit een beperkt aantal medewerkers, waardoor een grote mate van polyvalentie onontbeerlijk is. Grotere huizen hebben meestal meer technische medewerkers ter beschikking, zodat arbeidsverdeling mogelijk en door het gebruik van duurdere en meer gespecialiseerde technische installaties zelfs noodzakelijk wordt.

Dat neemt niet weg dat er ook voor specialisten podiumtechniek grote verschillen in het takenpakket kunnen bestaan tussen verschillende instellingen: hoe groter de instelling, hoe meer er sprake is van doorgedreven arbeidsdeling, bij middelgrote instellingen wordt er meestal nog enige polyvalentie verwacht van de specialist. In dit beroepscompetentieprofiel wordt ervoor geopteerd om het beroep als volgt af te bakenen:

- *Polyvalentie*: de podiumtechnicus beeld staat in voor het plaatsen, bekabelen, instellen en bedienen van de volledige beeld- en projectie-installatie en stuurt collega's of assistenten hierbij aan. Om het beroepscompetentieprofiel zuiver te houden, wordt andere podiumtechnische apparatuur buiten beschouwing gelaten. Laden en lossen van vrachtwagens, helpen bij de op- en afbouw van decors of onderdelen van licht- en geluidsapparatuur, instellen en bedienen van licht- en geluidsapparatuur,... worden daarom niet opgenomen. Wat niet wegneemt dat dit in bepaalde instellingen toch van de podiumtechnicus beeld gevraagd kan worden. Een uitgebreide beschrijving van deze taken is terug te vinden in de beroepencluster 'Podiumtechniek' (SERV, 2003) en de beroepscompetentieprofielen 'Podiumtechnicus licht' en 'Podiumtechnicus geluid' (SERV, 2008).
- *Technische plannen*: de podiumtechnicus beeld is in staat om een technisch plan van een beeld- en projectie-installatie op te stellen. Dit impliceert dat hij in overleg met de beeldontwerper en/of de regisseur de geschikte projectoren kiest, de aangepaste lenzen bepaalt in functie van de plaatsing en de opstellingen van beeld- en projectieapparatuur optekent in een uitgebreid blokschema.
- *Technieker versus bediener*: in grotere instellingen maakt men soms een onderscheid tussen een technieker en een bediener. De technieker helpt met het plaatsen en bekabelen van de volledige beeld- en projectieapparatuur, de bediener programmeert deze ook en bedient ze tijdens de voorstelling. Deze opdeling moet zo begrepen worden dat een technieker

geen bediener, maar een bediener altijd ook techniker is. In dit profiel maken we dit onderscheid niet: de beeldtechnicus installeert de installatie, maar stelt ze ook in en bedient ze.

1.2.2.5 Beroepsbenaming

In dit beroepscompetentieprofiel wordt de officiële benaming 'podiumtechnicus beeld' gehanteerd. Deze benaming maakt duidelijk dat het om een beeldtechnicus gaat die betrokken is bij podiumevenementen en dus niet om bijvoorbeeld een beeldtechnicus bij televisieproducties. Bovendien toont deze term het verband aan met het beroep 'podiumtechnicus', zoals dat in de beroepencluster podiumtechniek wordt beschreven (SERV, 2003).

Hoewel het binnen de sector duidelijk is wat er met de term 'podiumtechnicus beeld' wordt bedoeld, wordt deze in de praktijk zo goed als nooit gebruikt. Volgende benamingen komen vaker voor: beeldtechnicus, beeldtechniker, beeldspecialist, videotechnicus, videotechniker, videospecialist of projectionist.

1.2.3 Vereiste attesten of certificaten

Er bestaan geen specifieke wettelijke vereisten voor het beroep podiumtechnicus beeld. Voor het eventueel werken met een hoogtewerker of een heftruck en voor rigging moet hij wel over een certificaat beschikken. Vaak wordt ook een rijbewijs C gevraagd voor het rijden met een lichte vrachtwagen.

1.2.4 Arbeidsomstandigheden

De volgende arbeidsomstandigheden zijn typisch voor het beroep podiumtechnicus beeld:

- werktijden: onregelmatige werkuren en lange dagen; veel avond- en weekendwerk
- werken met elektrische installaties
- werken op en onder hoogten (toneeltoren, trekken, grid, lichtbruggen, hoogtewerkers, ...)
- fysiek belastend werk: laden en lossen, verplaatsen, heffen en tillen
- de podiumtechnicus beeld moet goed in staat zijn om kleuren van elkaar te onderscheiden

Indien u meer informatie wil over de risico's en preventiemaatregelen die specifieke arbeidsomstandigheden met zich meebrengen, verwijzen wij u naar een nota van de SERV over arbeidsomstandigheden (SERV, 2007) die u op de website kan raadplegen.

2. Beroepscompetenties

2.1. Een technisch plan voor beeld- en projectieapparatuur uitwerken

Omschrijving:

Tijdens de productiefase vertaalt de podiumtechnicus beeld, in samenspraak met de regisseur en de ontwerpers, artistieke ideeën en wensen in een concreet technisch plan. Hij werkt bestaande plannen ook bij in geval van wijzigende omstandigheden. Hierdoor kunnen de opbouw en de voorstelling vlot en in overeenstemming met het artistieke concept worden uitgevoerd.

Indicatoren:

De podiumtechnicus beeld

- reikt technische oplossingen aan de ontwerper/regisseur aan om een artistiek concept te realiseren, rekening houdend met beperkingen en mogelijkheden van locatie en middelen.
- kiest geschikte bronnen, *interfaces*, schermen en projectoren.
- bepaalt projectiehoeken en kiest aangepaste lenzen.
- tekent een inplantings- en blokschema van de *beeld- en projectieapparatuur* en van signaalverbindingen.
- bepaalt de benodigde stroom- en signaalvoorziening voor de beeldinstallatie.
- maakt een materiaallijst en laadplan waarop alle onderdelen van het beeldsysteem staan aangegeven, zodat deze zo efficiënt, goedkoop en duurzaam mogelijk getransporteerd kunnen worden en de vrachtwagen op een veilige en ergonomische manier kan worden geladen en gelost.
- past een bestaand plan voor *beeld- en projectieapparatuur* aan de mogelijkheden van de zaal aan, met respect voor het artistieke concept.

Onderliggende kennis:

- kleurenleer
- basiskennis belichtingstechnieken
- toepassingsmogelijkheden van beeld- en projectieapparatuur
- inzicht in de transporteerbaarheid en uitvoerbaarheid van de bedachte ontwerpen
- symbolen en aanduidingen op technische plannen voor beeld- en projectieapparatuur
- eventueel kennis van softwareprogramma's voor het tekenen van plannen (bv. Autocad, Vectorworks, SketchUp...)
- principes van signaalloop en signaalbewerking
- prijzen van aankoop en huur van bijkomende apparatuur en aanwerven van extra personeel

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- creativiteit
- esthetisch vermogen
- probleemoplossingsgerichtheid
- technisch inzicht
- ruimtelijk voorstellingsvermogen

Keuzes en dilemma's:

- De beeldtechnicus moet in de mate van het mogelijke rekening houden met de artistieke wensen van regisseurs, ontwerpers en/of artiesten. Die wensen zijn echter niet altijd compatibel met de financiële, logistieke en technische beperkingen die worden opgelegd door de financieel verantwoordelijke, de technisch directeur, de veiligheidsadviseur, de toneelmeester, enz.: is het ontwerp financieel haalbaar, technisch uitvoerbaar, transporteerbaar, voldoet het aan de veiligheidseisen, is er voldoende personeel beschikbaar,...? De beeldtechnicus probeert in de mate van het mogelijke de artistieke, financiële, logistieke en technische eisen met elkaar te verzoenen.

2.2. Beeldmateriaal voorbereiden

Omschrijving:

Tijdens de productiefase maakt de podiumtechnicus beeld, in samenspraak met de regisseur en de ontwerpers, beeldmateriaal klaar voor gebruik tijdens de voorstelling, zodat repetities en voorstellingen in overeenstemming met het artistieke concept kunnen worden uitgevoerd.

Indicatoren:

De podiumtechnicus beeld

- bewerkt bestaand beeldmateriaal en past het aan aan de gekozen apparatuur, programma's, formaten, codexen en standaarden.
- maakt eenvoudige opnames.
- knipt en monteert beeldmateriaal zodat het cue-klaar is voor gebruik tijdens de voorstelling.
- slaat beeldmateriaal op de geschikte dragers op en neemt back-ups.
- stelt een lijst op de van de verschillende (versies van) beeldfragmenten en de dragers waarop ze bewaard zijn.

Onderliggende kennis:

- softwareprogramma's voor het bewerken (bv. Fotoshop, Final Cut Pro, Première, Avid,...) of versturen (bv. ArKaos, CoolLux/Pandoras Box, ...) van beeldmateriaal
- basiskennis opname- en montagetechnieken
- apparatuur voor het maken en opslaan van beeldopnames

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- creativiteit
- esthetisch vermogen
- ruimtelijke voorstellingsvermogen
- technisch inzicht

Keuzes en dilemma's:

2.3. Beeld- en projectieapparatuur plaatsen en aansluiten

Omschrijving:

De podiumtechnicus beeld plaatst en bekabelt beeld- en projectieapparatuur volgens de eisen van de technische documentatie en de mogelijkheden van de zaal, zodat de projectie tijdens de voorstelling in overeenstemming is met het artistieke concept.

Indicatoren:

De podiumtechnicus beeld

- plaatst of hangt projectieschermen, beeldschermen, camera's en projectoren volgens de eisen van het technisch plan, zodat de projectie niet gehinderd kan worden door personen of voorwerpen en de belichting en geluidsversterking niet verstoord kunnen worden.
- plaatst en richt camera's op de scène, zodat deze de door de ontwerper of regisseur gewenste beelden capteert zonder de voorstelling te hinderen.
- houdt zich aan de maximale gespreide belastbaarheid en de maximale puntlast bij het bevestigen van voorwerpen aan de trekken, het grid of de lichtbruggen.
- beveiligd alle voorwerpen aan de trekken, het grid of de lichtbruggen met een veiligheidskabel die sterk genoeg is om het gewicht te beveiligen, zodat de valhoogte tot een minimum beperkt wordt zonder bewegende onderdelen te hinderen.
- sluit het projectiesysteem aan op de aanwezige stroomvoorziening, zodat er geen overbelasting of storingen ontstaan.
- sluit een bron via de nodige interfaces aan op een ontvanger, zodat de toestellen functioneren, de kabels niet getorst worden en de aansluitingen getraceerd kunnen worden.
- sluit licht- en klankapparatuur aan op de beeldinstallatie en omgekeerd (MIDI, DMX,...).
- test de goede werking van de aangesloten apparatuur.

Onderliggende kennis:

- symbolen en aanduidingen op technische plannen voor beeld- en projectieapparatuur
- gebruik, mogelijkheden en specifieke aansluitingen van beeld- en projectieapparatuur
- technieken voor het bevestigen en beveiligen van onderdelen aan trekken, grid en lichtbruggen (veiligheidskabels, haken, staalkabels, harpen, touwen, takels, trussen,...)
- begrippen 'maximale gespreide belastbaarheid' en 'maximale puntlast' en technieken voor de controle ervan
- inzicht in het verloop van de voorstelling
- principes van elektrotechniek

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- handvaardigheid
- initiatief
- nauwkeurigheid
- samenwerking
- technisch inzicht

Keuzes en dilemma's:

- Het op- en afbouwen van een voorstelling gebeurt onder grote tijdsdruk. Tegelijkertijd heeft de opbouw een enorme impact op de veiligheid: er worden grote gewichten opgehangen boven de hoofden van collega's, artiesten en publiek, er wordt met elektriciteit gewerkt, grote en zware constructies worden opgesteld,... . De podiumtechnicus beeld moet alle opdrachten binnen de gestelde tijdslimieten uitvoeren, zonder de veiligheid uit het oog te verliezen.

2.4. Beeld- en projectieapparatuur instellen

Omschrijving:

De podiumtechnicus beeld stelt de beeld- en projectieapparatuur in volgens de eisen van de technische documentatie, zodat tijdens de voorstelling de beeldstanden op het juiste ogenblik opgeroepen kunnen worden.

Indicatoren:

De podiumtechnicus beeld

- stelt de *parameters* van een projector in voor front- of retroprojectie, zodat het beeld overeenkomt met de artistieke wensen van de ontwerper/regisseur.
- programmeert *interfaces* in overeenstemming met de technische documentatie en de artistieke wensen van de ontwerper/regisseur.
- stelt de *parameters* van videobronnen in, zodat het gecapteerde beeld naar de juiste *ontvangers* wordt gestuurd en overeenkomt met de artistieke wensen van de ontwerper/regisseur.
- programmeert met behulp van aangepaste software of met een beeldmenger de verschillende beeldstanden, rekening houdend met de technische documentatie, de mogelijkheden van de zaal en de wensen van de ontwerper/regisseur.
- kent aan beeldbestanden adressen toe (bv. DMX-adressen), zodat ze door de lichttafel opgeroepen kunnen worden.
- stelt de verbindingen met licht- of geluidsapparatuur (MIDI, DMX,...) in.
- maakt back-ups en schriftelijke documentatie van de ingestelde beeldstanden.
- test de ingestelde beeldstanden.

Onderliggende kennis:

- gebruik, afstelling en mogelijkheden van beeld- en projectieapparatuur
- symbolen en aanduidingen op technische plannen voor beeld- en projectieapparatuur
- inzicht in het verloop van de voorstelling
- software voor het programmeren van beeldstanden

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- esthetisch vermogen
- nauwkeurigheid
- technisch inzicht
- zelfstandigheid

Keuzes en dilemma's:

2.5. Beeld- en projectieapparatuur bedienen

Omschrijving:

Tijdens de voorstelling roept de podiumtechnicus beeld de verschillende beeldstanden op het afgesproken ogenblik op, wisselt de beelden die naar een ontvanger worden gestuurd en regelt indien nodig de projectoren bij, zodat de beeldstanden altijd in verhouding zijn tot de voorstelling en het artistieke concept.

Indicatoren:

De podiumtechnicus beeld

- roept op het juiste ogenblik de vooraf geprogrammeerde beeldstanden op.
- schakelt, bewerkt of mengt de verschillende beelden en stuurt ze naar de verschillende ontvangers aan de hand van een stuurtafel, aangepaste software of manueel bediende weergaveapparatuur.
- volgt visuele en gegeven *cues* op.
- past de timing en het beeldresultaat van de projecties aan de actie op de scène aan, in overeenstemming met het artistieke concept.

Onderliggende kennis:

- gebruik en mogelijkheden van beeld- en projectieapparatuur
- software voor het programmeren en bewerken van beeldstanden
- inzicht in het verloop van de voorstelling en het artistieke concept

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- initiatief
- nauwkeurigheid
- oplettendheid
- probleemoplossingsgerichtheid
- zelfstandigheid

Keuzes en dilemma's:

2.6. Problemen opsporen en verhelpen

Omschrijving:

De podiumtechnicus beeld zoekt fouten in elektrische en elektronische systemen en verhelpt problemen door het vervangen van defecte of versleten onderdelen. Problemen die hij niet zelf kan oplossen, worden gesignaleerd aan de verantwoordelijke. Door fouten tijdig te voorzien en op een veilige manier op te sporen en te verhelpen, worden technische problemen tijdens de voorstelling of bij het op- en afbouwen tot een minimum beperkt en ongevallen uitgesloten.

Indicatoren:

De podiumtechnicus beeld

- meet spanning, stroom en weerstand met een universeel meettoestel en vergelijkt de gemeten met de te verwachten en de afgeleide waarden.
- zoekt eenvoudige fouten in elektrische en signaalvoerende systemen door uitsluiting van de mogelijke oorzaken.
- vervangt lampen van projectoren volgens de gebruiksaanwijzing.
- vervangt *connectoren*, zodat het kabelomhulsel in de connector geklemd zit en de kabel van de stroomtoevoer niet kan losgetrokken worden.
- voert preventieve controles uit op beeldapparatuur en reinigt of vervangt onderdelen waar nodig.
- volgt de instructies van de fabrikant (in technische documentatie, gebruiksaanwijzingen, pictogrammen,...) op.
- verwittigt de verantwoordelijke bij het vaststellen van niet zelf op te lossen fouten.

Onderliggende kennis:

- technieken voor het meten van elektrische grootheden (stroom, spanning, weerstand)
- berekeningen aan de hand van de elektrische grootheden stroom, spanning, weerstand en elektrisch vermogen (wet van Ohm)
- verschillende soorten signalen
- courante storingsoorzaken en oplossingen en preventie hiervan
- werking en onderdelen van beeld- en projectieapparatuur
- gereedschap en onderhoudsproducten: sleutels, schroevendraaiers, tangen, soldeerbout, multimeter, lensreiniger,...
- principes van elektrotechniek
- noties van elektronica
- symbolen en aanduidingen op elektrische schema's

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- efficiëntie
- handvaardigheid
- nauwkeurigheid
- probleemoplossingsgerichtheid
- technisch inzicht

Keuzes en dilemma's:

- De beeldtechnicus komt vaak onder stress te staan als er zich bij de opbouw of tijdens de voorstelling onverwachte storingen of pannes voordoen. Desondanks moet hij heel strikt de veiligheidsvoorschriften m.b.t. werkzaamheden aan elektrische installaties opvolgen.
- Een beeldtechnicus is niet in staat om alle problemen zelf op te lossen. Hij moet een realistische inschatting kunnen maken of een defect zelf hersteld kan worden zonder nodeloos tijdverlies of beschadigingen aan de apparatuur te veroorzaken. Soms kan het financieel en/of technisch interessanter zijn om een defect toestel geheel te vervangen in plaats van er herstelwerkzaamheden aan uit te voeren. Ook deze afweging moet de podiumtechnicus beeld kunnen maken.

2.7. Overleggen

Omschrijving:

Tijdens alle fasen van het productieproces overlegt de podiumtechnicus beeld met de verschillende betrokkenen om het vooropgestelde artistieke project technisch mee te realiseren. Zo komt hij onder meer in contact met regisseurs, ontwerpers, financieel en technisch directeuren, artiesten, toneelmeesters en andere podiumtechnici. Hij past zijn communicatiestijl aan de doelgroep aan.

Indicatoren:

De podiumtechnicus beeld

- bespreekt de artistieke aspecten van het technisch beeldplan en de impact ervan op andere technische ontwerpen met de ontwerpers, de regisseur, podiumtechnici en/of de artiesten, zodat het ontwerp in overeenstemming is met hun wensen en met de andere technische ontwerpen van de voorstelling (licht, decor, kostuums,...).
- legt knelpunten met betrekking tot de beeldtechniek in de productie uit aan de ontwerper/regisseur of aan de toneelmeester van het bezoekende gezelschap.
- bespreekt financiële en logistieke aspecten van het technisch beeldplan (kostprijs, veiligheid, transporteerbaarheid, ...) met de regisseur, financieel directeur, productie leider en andere verantwoordelijken, zodat de geplande voorstelling effectief gerealiseerd kan worden.
- evalueert het verloop van de opbouw en de voorstelling met de andere technici en de artistieke ploeg, zodat knelpunten tijdig bijgestuurd kunnen worden.
- past de woordenschat aan bij het bespreken van de productie met mensen zonder technische achtergrond.

Onderliggende kennis:

- vakjargon
- Engels
- basiskennis communicatie
- prijzen voor aankoop en huur van bijkomende apparatuur en aanwerven van extra personeel
- inzicht in de intenties van de regisseur/ontwerper en in de implicaties van andere technische ontwerpen (licht, decor, kostuum,...) op het technisch plan voor de projectie
- inzicht in de financiële besluitvorming en financiële mogelijkheden van de eigen organisatie
- inzicht in de transporteerbaarheid en haalbaarheid van de bedachte ontwerpen
- inzicht in de logica en mogelijke knelpunten van de opbouw van een voorstelling

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- assertiviteit
- contactvaardigheid
- diversiteit
- mondelinge communicatie

Keuzes en dilemma's:

2.8. Samenwerken

Omschrijving:

Tijdens de op- en afbouw en gedurende de voorstelling werkt de podiumtechnicus beeld nauw samen met collega's. Een goede samenwerking is nodig om de op- en afbouw veilig en op tijd af te werken en om de technische aspecten van de voorstelling veilig uit te voeren, in overeenstemming met de artistieke vereisten.

Indicatoren:

De podiumtechnicus beeld

- wisselt functionele informatie uit met collega's over de verdeling, uitvoering en voortgang van het werk, zodat de op- en afbouw en de voorstelling vlot en veilig kunnen verlopen.
- geeft duidelijke en eenduidige mondelinge en schriftelijke aanwijzingen aan collega's en assistenten bij het plaatsen en inhangen van *beeld- en projectieapparatuur*, zodat deze veilig en overeenkomstig de technische documentatie opgebouwd wordt.
- volgt de aanwijzingen van collega's op bij opdrachten die in samenwerking moeten worden uitgevoerd, zodat de op- en afbouw en de voorstelling veilig en overeenkomstig de technische plannen uitgevoerd worden.
- stelt vragen aan collega's of leidinggevenden wanneer iets niet duidelijk is of bij twijfel over een bepaalde beslissing.
- volgt gemaakte afspraken op.

Onderliggende kennis:

- basiskennis communicatie
- Engels
- eigen functie, opdrachten en verantwoordelijkheden
- inzicht in de logica en mogelijke knelpunten van de opbouw van een voorstelling

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- contactvaardigheid
- diversiteit
- leiding
- mondelinge communicatie
- samenwerking

Keuzes en dilemma's:

- Het op- en afbouwen van een voorstelling gebeurt onder grote tijdsdruk. Daardoor kan het interessant lijken om weinig tijd te besteden aan het maken van werkafspraken. Toch helpen duidelijke werkafspraken juist tijd te besparen en grote technische of veiligheidsproblemen te vermijden.

2.9. De eigen deskundigheid opbouwen

Omschrijving:

Om het werk goed uit te voeren moet de podiumtechnicus beeld op de hoogte blijven van nieuwe ontwikkelingen. Door het bijschaven van zijn competenties, zowel via bijscholingen als dagdagelijks op de werkvloer, zal de podiumtechnicus beeld steeds beter worden in het uitvoeren van het beroep.

Indicatoren:

De podiumtechnicus beeld

- zoekt op internet informatie op over nieuwe ontwikkelingen in het vakgebied.
- raadpleegt vakliteratuur.
- volgt relevante bijscholingen.
- bezoekt vakbeurzen.
- legt contacten met collega's en medewerkers van bedrijven en onderwijsinstellingen.
- luistert naar eventuele feedback van collega's en leidinggevenden en tracht richtlijnen in de praktijk toe te passen.

Onderliggende kennis:

- vakgerichte literatuur en websites
- vakbeurzen
- vakgerichte onderwijsinstellingen en bijscholingscursussen

Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:

- leergierigheid
- zelfinzicht

Keuzes en dilemma's:

2.10. Veilig werken

Omschrijving:

De podiumtechnicus beeld werkt veiligheidsbewust wanneer een veilige manier van werken een evident onderdeel van zijn handelen wordt. Het betekent ook dat de werknemer in staat is kritisch naar het eigen handelen te kijken voor wat betreft de veiligheid om het, indien nodig, bij te sturen. Veilig werken betekent dat de werknemer tijdig kan herkennen wat fout kan gaan (= gevaren kennen en risico's herkennen), de risico's juist kan beoordelen (= risico juist evalueren) en er gepast op kan reageren (= risico beheersen).

Indicatoren:

De podiumtechnicus beeld

- handelt volgens de veiligheidssignalisatie op de werkplek.
- legt een algemene zin voor orde en netheid aan de dag om gevaarlijke situaties (vallen, struikelen en uitglijden) te voorkomen.
- legt materieel en grondstoffen na het werk op de juiste plaats terug.
- legt kabels vast zodat er niet over gestruikeld kan worden.
- controleert spanning en veiligheidsvoorzieningen op het stroomnet vooraleer er elektrische apparatuur op aan te sluiten.
- schakelt de stroomtoevoer van een elektrische installatie uit vooraleer er werkzaamheden aan uit te voeren.
- gebruikt hoogtewerkers, rolsteigers en ladders zodat ze niet kunnen bewegen of omvallen.
- maakt bij het transporteren van grote of zware onderdelen in de mate van het mogelijke gebruik van *hulpmiddelen*.
- gebruikt gereedschap alleen voor het werk waarvoor het gemaakt is.
- draagt veiligheidsschoenen.
- draagt andere persoonlijke beschermingsmiddelen wanneer de omstandigheden dit vereisen.
- past hef- en tiltechnieken toe.
- neemt een ergonomisch verantwoorde werkhouding aan.
- past in noodsituaties de basisregels van EHBO toe.
- verwittigt de collega's op het podium vooraleer een trek of lichtbrug te laten zakken en bij een onstabiel decorstuk.
- meldt gevaarlijke situaties aan de verantwoordelijke.

▪ heeft oog voor potentiële risicosituaties die door zijn toedoen of dat van zijn collega's kunnen ontstaan.
<u>Onderliggende kennis:</u>   ▪ veiligheidsrichtlijnen en signalisatie op de werkplek   ▪ persoonlijke beschermingsmiddelen   ▪ gevaren en risico's verbonden aan werken op en onder hoogten, elektrische installaties en onderhoudsproducten   ▪ te nemen voorzorgen of maatregelen bij technische tussenkomsten en gebruik van technisch gereedschap   ▪ principes van elektrotechniek   ▪ technieken voor het meten van elektrische grootheden
<u>Onderliggende attitudes en sleutelvaardigheden:</u>   ▪ oplettendheid   ▪ ordelijkheid   ▪ veiligheidsbewustzijn
<u>Keuzes en dilemma's:</u>
<u>Opmerkingen:</u>   ▪ Referentiedocument: SERV (2004) <i>Welzijn op het werk. Een beschrijving van de taken en competenties van elke beroepsbeoefenaar ongeacht beroep of sector.</i>   ▪ Zie ook bijlage II in dit document   ▪ Van toepassing zijnde veiligheidswetgeving: ARAB, AREI, Vlarem, welzijnswetgeving en plaatselijke regelgeving

3. Beginnende beroepsbeoefenaar

Het omschrijven van de beginnende beroepsbeoefenaar levert vaak belangrijke informatie op voor onderwijs- en opleidingsverstrekkers en andere gebruikersgroepen. Het profiel van een beginnend beroepsbeoefenaar geeft aan wat iemand moet kennen en kunnen na een initiële basisopleiding en zonder ervaring in dat beroep.

De meeste beeldtechnici beginnen als polyvalent technicus in een kleinere instelling, van waaruit ze stilaan doorgroeien naar het beroep podiumtechnicus beeld, of als technieker in een productie- of verhuurbedrijf. Bij andere instellingen wordt meestal enkele jaren ervaring gevraagd. In dat geval is er niet echt sprake van een beginnend beroepsbeoefenaar: van deze nieuwkomer met ervaring wordt verwacht dat hij onmiddellijk de volledige beroepsuitoefening voor zijn rekening neemt, van plaatsen tot en met bedienen.

Deze job wordt vooral 'on the road' geleerd. Een goede basiskennis van elektriciteit, informatica en van beeld- en projectieapparatuur is weliswaar mooi meegenomen, maar wie van de schoolbanken komt is niet in staat om dit beroep onmiddellijk volledig uit te voeren. Daarom wordt er soms weinig rekening gehouden met diploma's bij het aanwerven van beeldtechnici: attitudes als leergierigheid en zin voor initiatief worden belangrijker gevonden dan effectieve kennis.

De beginner leert het beroep door mee te lopen met een technische ploeg en te helpen bij de meer eenvoudige taken. Het is belangrijk dat hij de grenzen van zijn eigen kunnen correct kan inschatten en niet raakt aan apparatuur die hij niet goed kent (want de tijdsdruk bij de opbouw is groot en de gebruikte apparatuur meestal duur en complex). Door te observeren en vragen te stellen kan hij zich wel snel inwerken in het beroep.

Aanvankelijk krijgt de beginnende beroepsbeoefenaar vooral taken toegewezen met betrekking tot het laden en lossen van de vrachtwagen en het plaatsen en bekabelen van beeld- en projectieapparatuur. Gaandeweg wordt hij meer betrokken bij het instellen van de verschillende toestellen en tenslotte bij het programmeren en bedienen ervan tijdens een voorstelling.

Bijlage I – Gemiddeld takenpakket

De beroepscompetenties die beschreven staan in deel 2 werden afgeleid uit de definitie van het beroep en uit het gemiddeld takenpakket.

Hieronder wordt een gemiddeld takenpakket van een podiumtechnicus beeld weergegeven.

- De productie voorbereiden:
  - technische documentatie (zowel van de voorstelling als van de beeld- en projectie-apparatuur) bestuderen
  - knelpunten en problemen vaststellen met betrekking tot de technische documentatie
  - repetities en productievergaderingen bijwonen
  - benodigde grondstoffen en materieel bepalen
  - technische documentatie (plannen, foto's,...) archiveren
- Het technisch plan voor audiovisuele apparatuur uitwerken
  - benodigd beeld- en projectiemateriaal (projectoren, lenzen, projectie- en beeldschermen, laptops, dvd-spelers, videospelers,...) kiezen
  - de plaatsing van de verschillende onderdelen van het projectiesysteem bepalen
  - gebruikte apparatuur aanduiden op een technisch plan
  - de benodigde stroomvoorziening bepalen
  - een technisch plan voor beeld- en projectieapparatuur aanpassen aan de omstandigheden van de zaal
  - overleggen over artistieke aspecten van het technisch plan met de regisseur, beeldontwerper, decorverantwoordelijke, kostuumverantwoordelijke,...
  - overleggen over kostprijs, veiligheid, transporteerbaarheid, enz. van het technisch plan met de regisseur, financieel directeur, productie leider,...
- Preproductie uitvoeren:
  - eenvoudige opnames maken
  - beeldmateriaal bewerken, monteren en opslaan
- Beeld- en projectieapparatuur plaatsen en instellen:
  - aarding en elektrische spanning nameten
  - projectoren, projectie- en beeldschermen, laptops, dvd-spelers, videospelers, camera's,... plaatsen of inhangen en bekabelen
  - de ophangpunten op correcte bevestiging controleren
  - projectoren en camera's instellen volgens de eisen van de technische documentatie
  - de goede werking van de beeld- en projectieapparatuur controleren en eventuele problemen opsporen en verhelpen
  - samenwerken met collega's
  - overleggen over de organisatie van het werk met de andere podiumtechnici

- De voorstelling voorbereiden:
  - projectieparameters aanpassen aan de zaal
  - ingewikkelde changementen overlopen
  - de voorstelling speelklaar maken (preset)
  - samenwerken met collega's
- De voorstelling uitvoeren
  - beeld- en projectieapparatuur bedienen tijdens de voorstelling
  - ingrijpen bij onverwachte omstandigheden tijdens de voorstelling
  - samenwerken met collega's en artiesten
  - overleggen over het verloop van de voorstelling en het eventueel bijsturen daarvan met de technische en artistieke ploeg
- Audiovisuele apparatuur onderhouden en er kleine herstellingen aan uitvoeren:
  - lampen van projectoren vervangen
  - zekeringen vervangen
  - connectoren vervangen en kabelisolatie herstellen
  - fout zoeken in elektrische en elektronische systemen
  - preventieve controles uitvoeren op beeld- en projectiemateriaal
- Bijblijven in het vakgebied:
  - nieuwe ontwikkelingen opvolgen via internet
  - bijscholingscursussen volgen
  - beurzen bezoeken
- Veilig en ordelijk werken:
  - de materiaalopslag inrichten en aanduidingen en markeringen aanbrengen
  - materieel en grondstoffen na het werk op de juiste plaats terugleggen
  - hef- en tiltechnieken gebruiken
  - veiligheidsschoenen (en indien nodig andere PBM's) gebruiken
  - ladders, rolsteigers en hoogtewerkers op een veilige manier opstellen en gebruiken
  - veilig omgaan met installaties, apparatuur, gereedschap, en transportmiddelen
  - kabels vastleggen
  - risico's signaleren
  - eerste hulp bij ongevallen geven

Bijlage II – Welzijn op het werk

Een beroepscompetentieprofiel beschrijft de competenties van een beroepsbeoefenaar. Ook competenties met betrekking tot 'welzijn op het werk' kunnen erin aan bod komen. Wat is de rol van een beroepsbeoefenaar in het realiseren van 'Welzijn op het werk', meer bepaald, over welke competenties dient hij te beschikken met het oog op het bekomen van een veilige en gezonde werkplek?

Tot 2004 baseerden de onderzoekers van de SERV zich bij het beschrijven van competenties omtrent welzijn op het werk hoofdzakelijk op informatie van de sector en op informatie uit de interviews met beroepsbeoefenaars.

De competenties met betrekking tot veiligheid en gezondheid zijn echter vaak beroeps- en sectoroverschrijdend. Bovendien bestaat er op Europees niveau reeds een lange traditie van wetgevend en normatief werk met betrekking tot welzijn op het werk. Ook is door de sectoren zelf reeds heel wat werk verricht met betrekking tot het vergroten van de veiligheid en gezondheid van de arbeidsomgeving en meer in het bijzonder met betrekking tot het vergroten van het veiligheidsbewustzijn van werknemers.

De informatie uit deze verschillende bronnen hebben we, samen met de beroepsgerelateerde informatie over veiligheid en gezondheid op het werk waarover we uit eigen onderzoek reeds beschikken, verwerkt om de algemene competenties met betrekking tot welzijn op het werk, waarover elke beroepsbeoefenaar zou moeten beschikken ongeacht beroep of sector, te beschrijven.

Het streven naar meer systematiek en uniformiteit in de beroepscompetentieprofielen op het terrein van welzijn op het werk, heeft tot doel een betrouwbaar instrument aan te reiken waarop opleidingsverstrekkers zich kunnen baseren bij het ontwikkelen van programma's met betrekking tot veiligheid en gezondheid.

Voor de **algemene taken en competenties inzake welzijn op het werk waarover elke beroepsbeoefenaar** - ongeacht het uitgeoefende beroep en ongeacht de sector - **moet beschikken**, verwijzen wij u naar **de nota 'Welzijn op het werk' (SERV, 2004) die intersectoraal werd besproken en goedgekeurd**. U vindt deze nota op de website van de SERV.

[Online] <http://www.serv.be/uitgaven/651.pdf>

Indien bepaalde veiligheidscompetenties beroeps- of sectorspecifiek zijn en behoren tot de kerncompetenties van het beroep, zullen wij deze nog steeds opnemen in het beroepscompetentieprofiel zelf.

Bijlage III – Verklarende woordenlijst

- Beamer: digitale projector waarmee analoge en digitale computer- en videobeelden vanuit een computer of videoweergavetoestel (dvd, videocassette, DV-cassette,...) kunnen worden geprojecteerd.
- Beeld- en projectieapparatuur: bron (laptop, dvd-speler, videospeler, harde schijf, usb-stick,...), ontvanger (beamer, videoprojector, beeldscherm,...), projectieschermen, kabels en connectoren, interfaces, beeldmengers, camera's,...
- Bron: toestel dat beeldsignalen verzendt naar de ontvangers. Enerzijds gaat het hierbij om de klassieke videoweergaveapparatuur: dvd-speler, videocassettespeler, DV-speler,... .Er wordt echter meer en meer gewerkt met databestanden van op informatica-apparatuur: harde schijf, computer of laptop, usb-stick.
- Connector: een stekker die een elektrische verbinding maakt die ook weer losgenomen kan worden (bv. SCART-connector, ethernet-connector, jackplug, luidsprekeraansluiting, telefoonstekker, USB-connector,...). Een connector bestaat uit een 'mannelijk' deel van een of meerdere pennen en een 'vrouwelijk' deel met een of meerdere holle bussen. Beide delen passen in elkaar. De term stekker duidt in principe enkel op het mannelijke deel van de connector. Toch worden de termen 'stekker' en 'connector' vaak door elkaar gebruikt.
- Cue: regieaanwijzing of teken waardoor de technicus weet wanneer hij welke handeling moet uitvoeren.
- Hulpmiddelen voor het transporteren van grote of zware onderdelen: het kan gaan om een groot aantal hulpmiddelen, zoals steekkaren, platte karren, ramps, kleine en grote heftrucks,... . Meestal staan onder zware kisten wielen gemonteerd, zodat zij over de ramps naar de scène gerold kunnen worden.
- Interface: in deze context gaat het om een toestel dat tussen bron en ontvanger wordt geplaatst en waarmee verzonden beeldsignalen bewerkt kunnen worden. Bv: beeldsignalen versturen over langere afstanden (*extender*); een ontvanger van bron laten wisselen (*switch*); beeldsignalen omzetten naar andere standaarden of beeldformaten (*converter* of *multimediaswitch*); een beeldsignaal opsplitsen in meerdere signalen zodat dit naar verschillende ontvangers kan gestuurd worden (*splitter*); enz.
- Montage: montage gebeurt tegenwoordig meestal softwarematig. Het behelst importeren van bronmateriaal (camera, mini-DV, DVD, geheugenkaart,...); de gewenste fragmenten knippen; overgangen, titels en effecten toevoegen; exporteren naar de gewenste drager (band, DVD, harde schijf, mediaserver,...) in het gewenste formaat (AVI, MPEG2, Quicktime,...).
- Ontvanger: toestel dat de door een bron verzonden beeldsignalen ontvangt. Meestal gaat het om beamers die het beeld projecteren op een projectiescherm. Daarnaast kan het beeldsignaal ook rechtstreeks naar een of meerdere beeldschermen (televisieschermen, computerschermen,...) worden verzonden.

- Parameters van projectoren en camera's: richting, keystone, scherpte, zoom, diafragma, beeldformaat, ingang, spiegelen, kleurbalans, lichtsterkte, signalen, gebruikte lenzen, enz.
- Riggen: voorzien van ophangstructuren wanneer er geen vaste ophangstructuur (grid of trekkenwand) aanwezig is.
- Switch: toestel waarmee op een ontvanger de binnenkomende beeldsignalen van de ene naar de andere bron gewisseld kunnen worden.

Lijst van organisaties en bedrijven die werden uitgenodigd op de conferentie 'podiumtechnicus beeld'

- ABVV – Social Profit Sectoren De heer Francis STEVENS
- ACOD Mevrouw Laurette MUYLAERT
- ACOD – Lokale en Regionale Besturen De heer Walter BORMANS
- ACV – Openbare Diensten Mevrouw Ann VERMORGEN
- ACV Transcom – Cultuur De heer Servaas LE COMPTE
- LBC De heer Frank D'HAENE
- Sociaal Fonds voor de Podiumkunsten Mevrouw Christa CRIEL
- Sociaal Fonds voor de Podiumkunsten De heer Jan VERMOESEN
- VIVO Mevrouw Miranda VERMEIREN
- VDP De heer Dirk VANHAUTE
- VVC De heer Paul SERGIER
- VVSG Mevrouw Hilde PLAS

Bronnen – Literatuurlijst

Interviews

- Ilja Van de Wateringen De Roma
- Kris Noerens Ancienne Belgique
- Tom Janssen Ancienne Belgique
- Luc Gevers ASP Event Solutions
- Frankie Goethals Vlaamse Opera
- Dirk Bosloirs EML Productions
- Jan Strickx VTI Aalst
- Martin Baarda Het Paleis

Focusgroepleden

- Martin Baarda Het Paleis
- Dirk Bosloirs EML Productions
- Rudy Dewaegeneere CC Kortrijk
- Jan Geivaerts deSingel
- Luc Gevers ASP Event Solutions
- Frankie Goethals Vlaamse Opera
- Tom Janssen Ancienne Belgique
- Ivo Kersmaekers Studio 100
- Kris Noerens Ancienne Belgique
- Johan Penson Rosas
- Filip Schramme Vlaamse Opera
- Erik Sierens VTI Brugge
- Jan Strickx VTI Aalst
- Bart Uyttersprot CC De Werf
- Ilja Van de Wateringen De Roma

- Chris Van Goethem RITS
- Jan Vermoesen Sociaal Fonds Podiumkunsten
- Pascal Verreth De Pianofabriek

Documenten

COLO. (2003). *Format beroepscompetentieprofiel. Handleiding voor het opstellen van beroepscompetentieprofielen*. Zoetermeer.

COLO. (2007). *Kwalificatiedossier Podium- en Evenemententechniek*. Zoetermeer.

EQ. (2006). *Standards Lighting, Level 2*. Halifax: EQ.

EQ. (2006). *Standards Lighting, Level 3*. Halifax: EQ.

EQ. (2006). *Standards Sound, Level 2*. Halifax: EQ.

EQ. (2006). *Standards Sound, Level 3*. Halifax: EQ.

EQ. (2006). *Standards Stage Support, Level 2*. Halifax: EQ.

EQ. (2006). *Standards Stage Management, Level 3*. Halifax: EQ.

Kenniscentrum GOC. (2002). *Beroepscompetentieprofiel (BCP) voor het beroep geluidsspecialist in de podiumtechniek*. Veenendaal: GOC.

Kenniscentrum GOC. (2002). *Beroepscompetentieprofiel (BCP) voor het beroep lichtspecialist in de podiumtechniek*. Veenendaal: GOC.

Kenniscentrum GOC. (2002). *Beroepscompetentieprofiel (BCP) voor het beroep decorspecialist in de podiumtechniek*. Veenendaal: GOC.

Kenniscentrum GOC. (2002). *Beroepscompetentieprofiel (BCP) voor het beroep 2^e inspicïent in de podiumtechniek*. Veenendaal: GOC.

Kenniscentrum GOC. (2002). *Beroepscompetentieprofiel (BCP) voor het beroep assistent in de podiumtechniek*. Veenendaal: GOC.

Skillset. (2000). *National Occupational Standards. Accessing Operations & Rigging (Broadcast, Film & Video)*. Londen: Skillset.

- Skillset. (2003). *National Occupational Standards. Lighting*. Londen: Skillset.
- Skillset. (2003). *National Occupational Standards. Sound*. Londen: Skillset.
- Skillset. (2003). *National Occupational Standards. Production design*. Londen: Skillset.
- Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. (2003). *Beroepencluster podiumtechniek*. Brussel: SERV.
- Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. (2006). *Arbeidsomstandigheden*. Brussel: SERV.
- Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. (2007). *Standaard voor het ervaringsbewijs assistent podiumtechnicus*. Brussel: SERV.
- Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. (2007). *Standaard voor het ervaringsbewijs podiumtechnicus*. Brussel: SERV.
- Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. (2007). *Standaard voor het ervaringsbewijs toneelmeester*. Brussel: SERV.
- Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. (2008). *Beroepscompetentieprofiel podiumtechnicus geluid*. Brussel: SERV.
- Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. (2008). *Beroepscompetentieprofiel podiumtechnicus licht*. Brussel: SERV.
- Sociaal Fonds Podiumkunsten & Hay Group. (2001). *Functiebeschrijvingen voor de podiumkunsten*. Brussel.
- Theatre Technical Training in EU. (2007). 'Comptech' – The theatre technical competence analyse tool. [online]. Beschikbaar: <http://tttineu.stadia.fi/>